

KITABA RƏY

**“VƏTƏNDAŞ, ALİM, ZİYALI” AKADEMİK BƏKİR NƏBİYEV
BİBLİOQRAFİK İNFORMASIYA MƏNBƏLƏRİNDƏ**

ABUZƏR XƏLƏFOV

*BDU, Kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri,
tarix elmləri doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi*

SOLMAZ SADIQOVA

*BDU, Biblioqrafiyaşünaslıq kafedrasının dosent avəzi, tarix üzrə fəlsəfə
doktoru
solmaz_bdu@mail.ru*

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun Mərkəzi Elmi Kitabxanası akademik Bəkir Nəbiyevin 85 illiyinə həsr olunmuş “Vətəndaş, alim, ziyalı” biblioqrafik soraq kitabı nəşr etmişdir. 2015-ci ildə işıq üzü görmüş biblioqrafik vəsaitdən 1951-ci ildən 2012-ci ilə qədər akademik elmi-pedaqoji, ictimai fəaliyyəti haqqında informasiya əldə etmək olar.

Biblioqrafik soraq kitabının annotasiyasından məlum olur ki, ilk dəfə 1999-cu ildə akademik Bəkir Nəbiyevin 70 illiyi ərəfəsində oxuculara təqdim edilmiş bu kitab sonrakı illərdə müəyyən əlavə və düzəlişlərlə daha 2 dəfə nəşr edilmişdir. Hər nəşrdən sonra kitabın nüsxələri Azərbaycan ədəbiyyatını sevənlər, ədəbiyyat tədqiqatçıları, ədəbi prosesin iştirakçıları, Bəkir müəllim və onun yaradıcılığını qiymətləndirənlərin şəxsi kitabxanalarında öz layiqli yerini tutmuş, az müddətdən sonra “axtarılan” kitablar arasına daxil olmuşdur. Sonuncu nəşrdən keçən 6 il ərzində alimin bir neçə yeni monoqrafiyası, məqalələri işıq üzü görmüş, elmi redaktəsini həyata keçirdiyi onlarla kitab çapdan çıxmış, rəhbərliyi ilə dissertasiyalar müdafiə edilmişdir. Araşdırmalar zamanı akademik haqqında soraq kitabının təkmilləşdirilməsinə və yenidən nəşrinə ehtiyac yaradan əlavə məqamlar da ortaya çıxmışdır. Müəyyən ixtisarlər və dəyişikliklərlə oxuculara təqdim olunan bu nəşr soraq kitabının akademik vəfatından sonra həyata keçirilən ilk nəşridir və möhtəşəm alimin 85 illik yubileyi ərəfəsində AMEA Rəyasət Heyətinin qərarı ilə çap edilir. Kitabın tərtibçiləri Gülarə Rəsulova, Xuraman İsmaylova, Sadiq B.Nəbiyev, Bəkir S.Nəbiyev, elmi redaktorları akademik İsa Həbibbəyli, redaktoru Əməkdar mədəniyyət işçisi Xuraman İsmaylovadır.

Biblioqrafik soraq kitabı “Bəkir Nəbiyevin əziz xatirəsinə” başlığı ilə təqdim olunur. Biblioqrafik soraq kitabında materiallar 5 hissə, 14 bölmədə

xronoloji qaydada qruplaşdırılmışdır. Birinci hissə “Ölüm sevinməsin qoy” adlanır. Burada “B.Ə. Nəbiyevin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı” verilmişdir. “Bəkir Nəbiyevin vəfatı münasibəti ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev, dövlət rəsmiləri, görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri tərəfindən imzalanmış nekroloqdan” və “Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, akademik Bəkir Nəbiyevin ailəsinə” sərlövhəli Heydər Əliyev Fondunun Prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın başsağlığı məktubu verilmişdir.

“Ömrün səhifələri” hissəsində Bəkir Nəbiyev: tərcümeyi-halım, ikinci bölmə “AMEA-da 2011-ci ildə fəaliyyətim haqqında hesabat”, üçüncüsü isə “Həyatı və yaradıcılığının əsas tarixləri” adlanır.

“Elmi irsi” hissəsində “Müəllifi olduğu kitablar”, “Tərtib etdiyi kitablar”, “Redaktə etdiyi kitablar”, “Rəy verdiyi və elmi məsləhətçisi olduğu əsərlər”, “Məqalə və resenziyaları”, “Ədəbi tərcümələri”, “Elmi rəhbərliyi ilə hazırlanmış dissertasiyalar”, “Haqqında yazılanlar” adlı bölmələr verilmişdir. “Müasirləri Bəkir Nəbiyev haqqında” hissəsində müasirlərinin akademik haqqında fikirləri öz əksini tapmışdır. Sonra isə “Avtoqraflardan seçmələr” hissəsi verilmişdir. Qeyd etdiyimiz kimi, kitabın əvvəlində “Ölüm sevinməsin qoy” hissəsində birinci Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı öz əksini tapmışdır. Sərəncamda deyilir:

“Azərbaycanın görkəmli ədəbiyyatşünası, akademik Bəkir Əhməd oğlu Nəbiyevin xatirəsinə əbədiləşdirmək məqsədilə, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. Ağdaş Rayon İcra Hakimiyyəti Ağdaş şəhərində küçələrdən birinə Bəkir Nəbiyevin adının verilməsini təmin etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. Ağdaş şəhərinin ümumi təhsil müəssisələrindən birinə Bəkir Nəbiyevin adının verilməsini təmin etsin;

2.2. Bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 4 aprel 2013-cü il”

Bəkir Nəbiyevin vəfatı münasibətilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev, dövlət rəsmiləri, görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri tərəfindən imzalanmış nekroloqdan:

“Azərbaycan elmi ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir. Görkəmli ədəbiyyatşünas və tənqidçi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatları laureatı, Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdüsti, akademik Bəkir Əhməd oğlu Nəbiyev 2012-ci il martın 15-də ömrünün 82-ci ilində vəfat etmişdir.

...Elmi fəaliyyətində ədəbiyyatşünaslıqla tənqidçiliyi birləşdirməyə nail olmuş Bəkir Nəbiyev ensiklopedik biliklərə malik ədəbiyyat tarixçisi kimi tanınır. Əsas tədqiqat mövzularının XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı ilə bağlı olmasına baxmayaraq, Bəkir Nəbiyev bütövlükdə ədəbi irsimizi mükəmməl bilən alim kimi şöhrət qazanmışdır. Yüksək peşəkarlıq, tükənməz işgüzarlıq, ədəbi-tarixi proseslərə konseptual yanaşma akademiklərin yaradıcılığının başlıca xüsusiyyətlərindən idi. Zəngin yaradıcılıq yolu keçən alim Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığının və ədəbi tənqid sahəsinin inkişafına mühüm töhfələr vermişdir. O, Azərbaycan ədəbiyyatı və mədəniyyətinin mühüm problemləri, eləcə də milli mətbuatın keçmişi ilə bağlı sanballı araşdırmalar aparmışdır.

Bəkir Nəbiyevin çoxcildlik Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin yazılmasında müstəsna xidmətləri olmuşdur. Onun ayrı-ayrı görkəmli şəxsiyyətlərin həyat və yaradıcılığına həsr etdiyi monoqrafiyalar mütəxəssislər tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir.

Tanınmış elm xadimi, görkəmli ədəbiyyatşünas, həqiqi ziyalı və səmimi insan Bəkir Nəbiyevin işıqlı xatirəsi onu tanıyanların qəlbində hər zaman yaşayacaqdır”.

Birinci hissədə verilmiş növbəti yazı hörmətli xanım Mehriban Əliyevanın Azərbaycanın Respublikasının Əməkdar elm xadimi, akademik Bəkir Nəbiyevin ailəsinə ünvanlandığı yazıdır:

“Ölkəmizdə milli filologiyamızın, tənqid və ədəbiyyatşünaslıq elminin inkişafında əvəzsiz və danılmaz xidmətləri olan Azərbaycanın görkəmli alimi, akademik Bəkir Nəbiyevin vəfatı haqqında qəfil xəbər hamı kimi bizi də sarsıtdı.

Xalqımızın mədəni-mənəvi problemləri bir vətəndaş ziyalı kimi Bəkir Nəbiyevin həmişə diqqət mərkəzində olmuş, o, müasir bədii düşüncənin düzgün istiqamətdə inkişafına çoxsaylı tədqiqatları ilə böyük yardım etmiş, yüksək alim və müəllim adını bütün elmi-pedaqoji və ictimai fəaliyyəti ilə doğrultmuşdur. Bu gün onun yetirmələri – onlarla elmlər doktorları və namizədləri, uzun illər rəhbərlik etdiyi mötəbər elm ocağı – AMEA-nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun əməkdaşları Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq elmini irəli aparır, ustalarının elm, mədəniyyət və ədəbiyyat sahəsində qazandığı nailiyyətləri uğurla davam etdirirlər.

Bəkir Nəbiyevin aldığı çoxsaylı fəxri adlar, “Şöhrət” və “İstiqlal” ordenləri, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Fəxri Diplomu” onun Azərbaycanın mədəni və ictimai həyatında xüsusi yeri və çəkisi olan tanınmış ictimai xadim, müəllim, ədəbiyyatımızın yorulmaz təbliğatçısı kimi gərəkli əməyinin yüksək qiymətləndirildiyindən xəbər verir.

Bu ağır, kədərli gündə yeganə təsəllimiz odur ki, səmimi insan, əsl ziyalı olan akademik Bəkir Nəbiyevin əziz xatirəsi xalqımız tərəfindən heç zaman unudulmayacaq.

Biz ulu Tanrıdan mərhuma rəhmət diləyirik, onun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı veririk.

Hörmətli,

Mehriban Əliyeva

Heydər Əliyev Fondunun prezidenti”

İkinci hissə “Ömrün səhifələri” hissəsində “Tərcümeyi-halım” sərlövhəli yazı verilmişdir. Akademik Bəkir Nəbiyevin öz dilindən 10 iyun 2010-cu il tarixində yazdığı tərcümeyi-hal burada öz əksini tapmışdır. Tərcümeyi-halda deyilir: “...Ulu babam Molla Nəbi əslən Qəbələnin Mıxlıqovlaq kəndindən olub, dəhşətli sel evini, təsərrüfatını dağıtdıqdan sonra XIX əsrin əvvəllərində Ağdaşa, Üçqovlaq kəndinə köçmüşdür. Ulu babamın Teyyub, Ataş və Məhəmməd adlı üç oğlu olub. Onların törəmələri eldə-obada “Molla Nəbi ocağının övladları”, “Molla Nəbi uşağı” kimi tanınıb, imperiyanın dəftərxanasında “Nəbiyev” fəmiliası ilə qeydə alınmışlar...”

Burada akademik çox geniş məzmunlu, tarixi şəxsiyyət olaraq öz keçmişi, ailə üzvləri haqqında çox geniş məlumat vermişdir. Bu tərcümeyi-halda Bəkir müəllim qeyd edir ki, ailələri çox böyük məhrumiyyətlər görmüşdür. Özünün dünyaya gəlməsini belə qeyd etmişdir ki, “Məndən əvvəl ailəmizdə Bəkir adlı qardaşım varmış. O, doğulan günü Quran açan, hədis oxuyan babam, Məhəmməd Peyğəmbərə son dərəcə səmimi münasibətinə görə “sədaqətli” ləqəbi almış Əbu Bəkir Siddiqin şərəfinə uşağın adını Bəkir qoyubmuş. O Bəkir körpə ikən ölüb. Mən doğulanda anam atam vasitəsilə təkidlə babamdan xahiş edib ki, məni də “Bəkir” deyər çağırınsınlar. Anam sonralar bunun səbəbini açıqlayaraq qeyd edirdi ki, mən Allaha yalvarıb dualar edir, arzulayırdım və indi də dualarımı dönə-dönə təkrarlayıram. İstəyirdim ki, qurban olduğum sənə iki ömür əta oləsən. Bir adını daşdığıın nakam qardaşının ömrünü, bir də sənəni öz ömrünü...”

Kitabın “Tərtibçilərdən” başlıqlı yazısında qeyd olunmuşdur ki, “Akademiyada müəyyən edilmiş qaydalara əsasən hər bir elmi işçi, laborantdan akademikə kimi, ilin sonunda elmi fəaliyyəti barədə hesabat verməlidir. Öz işlərinə, elmi, ictimai, pedaqoji fəaliyyətinin bütün sahələrinə son dərəcə məsuliyyətlə yanaşan akademik Bəkir Nəbiyev bu işə də çox ciddi yanaşar, hesabat üzərində diqqətlə işləyərmiş. Soraq kitabına ilk dəfə daxil edilən bu hesabat mərhum akademik AMEA-da çalışdığı 50 ildən çox bir müddətdə yazdığı elmi hesabatlardan yalnız biri və təəssüf ki, sonuncusudur. Yaşı səksənə ötmüş Bəkir müəllimin hesabatını, onun çoxcəhətli fəaliyyət dairəsi, işgüzarlığı və əməksevərliyi barədə az da olsa təsəvvür yarada

biləcəyi üçün, heç bir ixtisar və dəyişiklik etmədən oxuculara təqdim edirik". Biz isə akademikın hesabatındakı bölmələrin adını veririk.

"2011-ci ildə fəaliyyətim haqqında hesabat" başlıqlı yazıda birinci elmi-tədqiqat işi, ikinci kitab nəşri, üçüncü redaktə işləri, dördüncü məruzələr, beşinci kadr hazırlığı bölmələrində hesabatını tamamlamış, öz imzası ilə hesabatı bu göstəricidə öz əksini tapmışdır.

"Həyatı və yaradıcılığının əsas tarixləri" adlı sərəlvhədə akademikın təqdim olunan tarixlərindən məlum olur ki, akademik Bəkir Nəbiyev 1930-cu il avqustun 21-də Azərbaycan Respublikası Ağdaş rayonunun Üçqovaq kəndindən anadan olmuşdur. 1942-1944-cü illərdə Ağdaşda ayaqqabı tikən usta yanında şagird, Barama toxum zavodunda fəhlə işləmişdir. 1945-1947-ci illərdə Ağdaş rayon yerli radio verilişləri redaksiyasında diktör işləmişdir. 1947-ci ildə Ağdaş şəhərində 1 nömrəli orta məktəbi bitirmişdir. 1947-1949-cu illərdə Ağdaş şəhərindəki 3 nömrəli yeddiillik məktəbdə, Yeniərx kəndindəki natamam orta məktəbdə Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi işləmişdir. 1949-cu ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinə daxil olmuşdur.

1951-ci ildə ilk tənqidi məqaləsi "Ədəbiyyat qəzeti"ndə dərc edilmişdir. 1951-1953-cü illərdə Bayıldakı 55 nömrəli fəhlə-gənclər orta məktəbində ədəbiyyat müəllimi işləmişdir. 1954-cü ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsini fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir. 1954-1956-cı illərdə "Azərbaycan gəncləri" qəzeti redaksiyasında məsul katib müavini, ədəbi işçi kimi işləmişdir. 1957-1959-cu illərdə ADU-nun Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi kafedrasının aspirantu olmuşdur. 1957-ci ildə Moskva şəhərində Gənclərin və tələbələrin VI Ümumdünya festivalında Sovet nümayəndə heyətinin üzvü kimi iştirak etmiş, Beynəlxalq Gənc Ədəbiyyatçılar Konqresində "Azərbaycan ədəbiyyatının inkişaf meyilləri" mövzusunda məruzə etmişdir. Gənclərin və tələbələrin VI Ümumdünya festivalında uğurlu iştirakına görə Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilmişdir. 1958-ci ildə Yazıçılar İttifaqının üzvü olmuşdur.

Tərcümeyi-haldan məlum olur ki, çox zəngin yaradıcılığa malik akademik 1960-cı ildə "F.Köçərlinin həyat və yaradıcılığı" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almışdır. 1970-ci ildə "Böyük Vətən müharibəsi və Azərbaycan ədəbiyyatı" mövzusunda dissertasiya müdafiə edərək filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almışdır.

Akademiyanın Ədəbiyyat İnstitutunda baş elmi işçi, şöbə müdiri (1960-1970) vəzifələrində çalışmış, Nizami adına Ədəbiyyat Muzeyinin direktoru olmuşdur (1971-1987). 14 il Akademiyada Ədəbiyyat, Dil və İncəsənət Bölməsinə rəhbərlik etmişdir (1987-2001). Azərbaycan Mədəniyyət

Fondunun (1982-1986), Azərbaycan Ədəbiyyat Fondunun (1987-1991) sədri olmuşdur.

Milli Elmlər Akademiyasının müşaviri, Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru olmaqla yanaşı, uzun illər Akademiyanın filologiya elmləri doktoru alimlik dərəcəsi verən Müdafiə Şurasının sədri olmuşdur. 30 cildlik "Türk dünyası ədəbiyyatı" ensiklopediyasının (Ankara) Azərbaycan Respublikası üzrə məsul əlaqələndiricisi, Azərbaycan Milli Ensiklopediyası redaksiya heyəti sədrinin müavini olmuşdur.

Qarşılıqlı ədəbi əlaqələr, bədii yaradıcılığın spesifik xüsusiyyətləri, ədəbiyyatda xəlqilik, poeziyada fərdi üslub məsələləri bir alim və tənqidçi kimi "Tənqid və ədəbi proses", "Roman və müasir qəhrəman", "Özümüzdən başlayaq", "Çətin yollarda", "Xəzan vurmasın" və s. kitablarında ardıcıl surətdə qoyulub araşdırılan, klassik irsin və canlı ədəbi prosesin zəngin faktları əsasında ümumiləşdirilən problemlərdəndir.

2012-ci ildə Bakıda "Ozan" nəşriyyatında "Şamaxı torpağının yetirdiyi böyük Azərbaycan şairləri (elmi-kütləvi öçerklər)" kitabı çapdan çıxmışdır. Akademik Bəkir Nəbiyevin "Üzeyir Hacıbəylinin ömürnaməsi" kitabı "Şərq-Qərb" nəşriyyatında çapdan çıxmışdır. Görkəmli ədəbiyyatşünas və tənqidçi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatı laureatı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdüçüsü, akademik Bəkir Əhməd oğlu Nəbiyev 15 mart 2012-ci ildə ömrünün 82-ci ilində vəfat etmişdir. Azərbaycan Respublikasının dövlət rəhbərləri, görkəmli elm və mədəniyyət xadimləri Bəkir Nəbiyevin vəfatı münasibətilə nekroloq imzalamışlar. Martın 16-da görkəmli alim Bəkir Nəbiyev AMEA-dan son mənzilə yola salınmışdır.

Zəngin elmi yaradıcılığa və fəaliyyətə malik olan alimin elmi irsinin araşdırılmasında biblioqrafik məlumat kitabının, biblioqrafik göstəricilərin rolu çox böyükdür. O cümlədən, haqqında bəhs etdiyimiz biblioqrafik soraq kitabı da zəngin informasiya tutumuna malikdir. Belə ki, informasiya resursundan "Elmi irsi" hissəsində 58 adda kitabın müəllifi olduğunu öyrənirik və məlum olur ki, akademikın birinci kitabı 1963-cü ildə işıq üzü görmüşdür. Burada qeyd olunur ki, 58 kitabdan 48-i Azərbaycan dilində, 2-si türk dilində, 1-i fars, 6-sı rus, 1-i ingilis dilindədir.

"Tərib etdiyi kitablar" bölməsinə nəzər saldıqda məlum olur ki, alim 11 kitabın tərtibçisi olmuşdur. Onlardan 6-sı Azərbaycan, 3-ü rus dilində, 2-si ingilis dilindədir. Redaktə etdiyi kiabların sayı 201-dir. Onlardan 183-ü Azərbaycan dilində, 18-i isə rus dilindədir. Rəy verdiyi və elmi məsləhətçisi olduğu əsərlərin sayı 22-dir.

Kitabları, məqalələri, məruzə və çıxışları ilə ədəbi ictimaiyyətin diqqət mərkəzində dayanan alimin "Məqalələri və resenziyaları" bölməsindən aydın olur ki, 876 biblioqrafik mənbədən 776-sı Azərbaycan dilində, 85-i rus

dilində, 3-i ingilis dilində, 12-si isə digər dillərdədir. 2 adda əsəri isə “Ədəbi tərcümələri” bölməsində yer almışdır.

Qiymətli monoqrafiya və məqalələrin müəllifi olan akademik “Elmi rəhbərliyi ilə hazırlanmış dissertasiyalar” bölməsində doktorluq dissertasiyalarına rəhbərliyin xronologiyasını izlədikdə məlum olur ki, 1995-ci ildən 2010-cü ilədək 11 elmlər doktorluğuna rəhbərlik etmişdir. 1972-ci ildən 2010-cü ilədək 29 elmi işə rəhbərlik etmişdir. Analiz etdikdə məlum olur ki, çox məhsuldar elmi fəaliyyətə malik akademik elmi məktəbi çox zəngindir. Çoxşaxəli yaradıcılıq diapazonuna malik olan görkəmli ədəbiyyatşünas, akademik Bəkir Nəbiyevin rəhbərlik etdiyi işlərin mövzusu da müxtəlifliyi ilə seçilir: Məsələn, “Kitabi-Dədəm Qorqud” və “Koroğlu” dastanlarının rus dilinə tərcümə problemləri, “Azərbaycan şeir mədəniyyəti”, “Azərbaycan müqayisəli ədəbiyyatşünaslığının təkamül meyilləri”, “Azərbaycan komediyasının poetikası”, “Azərbaycan nəsrində Qarabağ mövzusu”, “C.Cabbarlının ədəbi mühiti” və s. Ümumilikdə 40 adda işin elmi rəhbəri olmuşdur.

“Haqqında yazılanlar” bölməsində isə 408 adda mənbənin biblioqrafik təsviri verilmişdir ki, bunlardan 14-ü kitab, 394-ü isə məqalə və resenziyalar təşkil edir. Qeyd etmək lazımdır ki, haqqında yazılan məqalə və resenziyalardan 37-si rus dilindədir. Bu da alimin yaradıcılığının geniş oxucu dairəsinə malik olmasını göstərir.

Biblioqrafik əsərin “Müasirləri Bəkir Nəbiyev haqqında” hissəsində 68 nəfərin ürk sözləri verilmişdir. Başqa ölkələrin nümayəndələrinin ürk sözləri də yer almışdır. Onlardan birinin ürk sözlərini oxucularımıza təqdim edirik. Türkmənistan Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü Biyəsım Çarıyarovun ürk sözlərindən: “...Bir zamanlar Türkmənistan yüksəkixtisaslı filoloq sarıdan çox korluq çəkirdi. Bu sahədə kifayət qədər elmlər doktorlarımız olmadığı üçün Ali Attestasiya Komissiyası (Moskva) uzun müddət bizim Ədəbiyyat İnstitutunda filologiya üzrə doktorluq dissertasiyalarının müdafiəsinə icazə vermişdi.

Onda biz Azərbaycana üz tutduq. Dili dilimizdən, peşəsi peşəmizdən olan professorları bu işə cəlb etmək üçün köhnə dostum Bəkir Nəbiyevə müraciət etdim. O, doktorluq dərəcəsi vermək üçün Aşqabadda, bizim İnstitutun nəzdində yenidən təşkil ediləcək Elmi Şuranın üzvü olmağa lütfən razılıq verdi. Bu münasibətlə alim öz yaxın dostları – həmkarları prof. Yaşar Qarayevə və prof. Qasım Qasımzadəyə də müraciət etdi, razılıqlarını aldı.

Azərbaycanlı qardaşlarımız 2-3 ayda bir dəfə Xəzərin üstündən uçub Aşqabada gəlir, irəlincədən onlara göndərdiyimiz dissertasiyalar haqqında müfəssəl rəyləri, yüksəkixtisaslı məsləhətlərlə bizdə ədəbiyyatşünaslıq üzrə türkmən mənşəli elmlər doktorlarının yetişdirilməsinə əllərindən gələni köməyi edirdilər. Biz qardaşlarımızın bu yaxşılığını heç vaxt unutmurduq...”

Alimin həyat və fəaliyyəti ilə daha yaxından tanış olmaq üçün belə qiymətli fikirlərin verilməsi olduqca əhəmiyyəlidir.

Göstəricinin sonunda “Avtoqraflardan seçmələr” bölməsi verilmişdir ki, demək olar ki, birinci dəfə rast gəlinən bir informasiyadır. Burada qeyd olunur ki, “Bəkir müəllimin şəxsi kitabxanasında müəllimləri, həmkarları, əməkdaşları, tələbələri, şair və yazıçılar, dostları, mədəniyyət xadimlərinin ona bağışladığı yüzlərlə kitab qorunub saxlanılır. Bu kitabların ilk səhifəsini müəlliflərin Bəkir müəllimin ünvanına avtoqrafları bəzəyir. Bir qayda olaraq, ünvanlandığı şəxsin oxuması üçün nəzərdə tutulduğundan, bu qısa mətnlər, əksər hallarda, öz səmimiyyəti ilə seçilir, daşdığı emosiya və məna yükünə görə çoxsəhifəlik məktub və ya məqalədən heç də geri qalmayaraq, bir-iki cümlə ilə hansısa mətləbləri açır, yada salır və işıqlandırır. Bu kiçik qeydlərin oxucular üçün də maraqlı ola biləcəyini düşünərək, onların bir neçəsini soruq kitabına daxil etdik. Bəzi avtoqrafların sonunda verilən şərhlər kitabın bu fəslini tərtib edib çapa hazırlamış Bəkir Nəbiyevə (akademik B.Nəbiyevin nəvəsinə) məxsusdur və * işarəsi ilə qeyd edilmişdir”.

Avtoqraflardan birində deyilir: “Rafael Hüseynov. “Məhsəti Gəncəvi, özü, sözü, izi” kitabında

Əziz Bəkir müəllim! Mənim “Məhsəti”min ilk xeyrixah yolaçanı Siz olmusunuz. Siz məni Nizami muzeyindəki lektoriyada Məhsətidən məruzəyə dəvət edəndə hələ XX əsrin 80-ci illəri yeni başlanırdı.

Minnətdarlıq duyğusuyla, Rafael. 21 aprel 2005”.

Belə avtoqrafların informasiya istifadəçilərinə çatdırılması biblioqrafik resursun informasiya potensialını daha da artırmış olur.

Vətəndaş, alim, ziyalı, akademik Bəkir Nəbiyev haqqında məmnunluqla yazdığımız bu sətirlər ürayimizin dərinliyində yer almış xoşməramlı hissələrin təzahürüdür.